

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Demian Tudor

ABONAMENTUL:
Pentru particulari pe an 5000 lei.

CONSTRÂNGERE SAU CONVINGERE?

Se spune că profesorul Nicolae Iorga, asistând odinioară, ca prim-ministru, la ora de religie într-o școală secundară de fete, după isprăvirea lecției, l-ar fi întrebat cam astfel pe catihet: — „Părinte, pe fetele astea vrei să le face mitropoliți?”

Pasă-mi-te, părintele folosise ora de religie ca să facă o demonstrație de cunoștințe abstracte, cam în felul cum facem și noi astăzi religia, și astfel și-a atras asupra-i observația caustică, dar plină de tâlc a D-lui Iorga. De fapt nici chiar în școlile pregătitoare de preoți, acumularea cunoștințelor teologice, fără cultivarea convingerilor religioase, nu este ducătoare la scop, dar-mi-te în școlile primare și — hai să zicem — în cele secundare! Dintr'un înțeles greșit al catehizației, de zeci de ani luptăm din răspuțeri pentru crearea unui „*spirit teologic*”, între aceia care nu vor fi teologi în viața lor de mâine, în loc ca să creiem un „*spirit evanghelic*” prin îmbinarea instrucțiunii religioase cu partea educativă (Prof. Rădulescu-Pogoneanu). „*În școala românească s'a făcut până astăzi instrucția religioasă, dar nu s'a făcut educația religioasă. Deaceia am ajuns la o societate de farisei, cari știu religia, dar n'o trăiesc*” (Prof. I. Nisipeanu). „Pot să afirm — scrie un pedagog cunoscut — că atunci când am fost profesor la Seminarul Nifon, am găsit elevi sceptici, cari au trecut apoi la alte facultăți, după ce și-au mărturisit indoiala, pe când alții, cari aveau indoiele, dar voiau să se facă preoți, le-au ascuns și au trecut la facultatea de teologie, — aceștia sunt ipocriții” (G. G. Antonescu: *Educația morală și religioasă în școala românească* pg. 137).

Iată de ce am sesizat greșala învățământului religios pur teoretic: Astfel îndeplinit el e un mare rău pentru viitorul Ortodoxiei noastre.

Afară de aceasta, e îndeobște cunoscut, că pentru asimilarea cunoștințelor abstracte se cere o sfortare serioasă însoțită — mai vărtos

la micii școlari, neobișnuiți cu eforturi intelectuale voite, fiindcă ei învață mai mult jucându-se — de o oarecare repugnanță. Inșă cu cât această repulsie e mai puternică, cu atât mai drastice mijloace de constrângere trebuie folosite pentru a-l obliga pe elev să învețe. Nimeni nu poate nega că există *constrângerea*, în măsură mai mare sau mai mică, dar există, ca mijloc „pedagogic” în învățământul obișnuit. Și mijloacele clasice de constrângere sunt: *catalogul cu notele și nuiava cu usturimile*. Acu, să mărturisim sincer: creează acestea, ca și orice alte mijloace de constrângere, o atmosferă favorabilă studiului respectiv, chiar pentru elevii silitori care fac din catalog un inventar de note bune, iar nuiava o fac inoperantă?! Desigur că nu. Și cu atât mai puțin în ce privește Religia.

Numai la atâta, oare, se va mărgini învățământul religios? Acesta „*cere o educație morală, care să provoace pe elevi a trece dela convingeri morale la fapte, la acțiuni morale*”. (G. G. Antonescu: *lucrarea amintită*, pg. 133). Deci înainte de fapte, trebuiesc convingeri. Și calea constrângerii nu duce la formarea convingerilor. *Constrângerea e consecința firească a învățământului religios abstract, care face din bieții elevi niște teologaștri fără convingeri, căci învață religia, dar nu știu cum s'o trăiască*.

Fără indoială că pentru a ieși din acest cerc vicios al „științei pertru știință” și în învățământul religios, se impune „*croirea unui drum nou*” — precum opiniază părintele M. Bulașca dela Facultatea de Teologie din București în lucrarea sa: „*Conștiința Creștină*” din care am luat mărturiile pedagogilor amintiți despre ineficacitatea învățământului abstract, și din care mai adaug declarația prof. H. Alivissatos dela Teologia din Atena, că „*metodele de învățământ religios, așa cum se practică în zilele noastre, trebuie să fie radical schimbate*”. La inițiativa acestuia problema croirii unui drum nou s'a fră-

mântat și la Conferința Panortodoxă din Salonice și la Congresul Profesorilor de Teologie ținut la Atena.

Intr'adevăr Religia nu-i un studiu ca oricare altul; și nici catihetul nu-i un învățător obișnuit; deci atmosfera din ora de religie este deosebită de a celorlalte ore. Așadar și catihetza în școli trebuie să fie ceva deosebit. Ea nu poate fi pur teoretică. Și dacă chiar învățământul laic indeobște tinde spre reformă în sensul activității practice, cu atât mai vârtos învățământul religios trebuie aplicat la viață. Religia, dacă nu se și trăiește, degeaba se mai învață! „Creștinismul este o viață, și nu atât o doctrină. Noi n'am insistat niciodată prea mult asupra acestui punct de vedere” (Prof. Alivissatos). Nu avem nevoie de teologi în școala primară sau liceu, ci de creștini practicanți în viață, după ce au fost convinși în școală.

În catehizație, nu constrângerea, ci numai convingerea, ca mijloc și ca scop, are valoare. Catihetul e „zidarul” care construiește în inima elevului său o „cetate interioară” (Pr. M. Bulacu): convingerea nestrămutată pentru toată viața. Doi laici francezi (Auguste Cavalier și Robert de Cheyssac) definesc frumos cateheza (într-o carte numită: „Mon Curé a sa place), și a-nume: „Dacă ea (Religia) este o știință, ea este, mai cu seamă, viață. Priviți cum o mamă de familie inteligentă învață rudimentele religioase pe copilul său. Ea face apel la memorie, dar de-asemenea și la inimă, la sensibilitate, la voință”. Tot astfel și catihetul trebuie să fie, nu un simplu profesor, ci un tată, care nu se baricadează după catedră, ci atinge inima și voința elevilor săi; un apostol care își crează discipoli convinși până la sânge de adevărurile ce i se propovăduiesc. Și astfel chiar catehismul din școala primară sau Filosofia creștină din liceu primește viață și din convingere îndeamnă la faptă.

În această atmosferă, de oficiere religioasă, constrângerea ca metodă, fie că-i cu notele din catalog, fie că-i cu nuiăua, devine adevărată impietate. Desigur că aici înțeleg mai mult învățământul religios primar, nu pe cel secundar, unde regulamentul cere notarea elevilor. Și iarăș n'are vrea ca să se deducă din cele scrise că învățământul teoretic n'are rost. El își are rostul, însă numai legat de trăirea lui de către elev.

Oricum ar fi însă, pentru toți catihetii e valabil adevărul: *Constrângerea nu e creatoare de convingeri religioase, precum nici teoria seacă nu e viață creștină!*

„Când vă rugați...”

Am o carte pe care încă n'am citit-o: *Filosofia și teologia rugăciunii*. Parcă văd, că se vorbește acolo despre temeierile filosofice ale rugăciunii, poate și ceva așa științific și savant.

Nu știu, dar la rugăciune, parcă nu se umblă cu d'acestea. Ca la poezie. Dacă te nizuiești s'o scrii după toate legile poetice și după gusturile criticilor te pomenești că n'ai făcut lucru de mare ispravă.

O rugăciune prea închinată în reguli și fraze bombastice, ar fi ca un cerșetor gătit și înzorzonat la îmbrăcăminte și la vorbe. Câți ar milui un astfel de cerșetor; pe unul urcat pe-o estradă, cerând pomana cu un discurs lung, plin de argumente și înflorituri.

Sfânta Scriptură spune să nu fii fățarnic în ea prolix și nestatornic. Cu alte cuvinte: puțin, simțit osârdios și niciodată ostenit.

Un pom, nu lasă să-i cadă roadele la întâia și la o ușoară scuturătură. Ori trebuie să-l scuturi de mai multe ori, ori trebuie să-l prinzi sdavân, să te opintești din toate puterile și să-l clatini de să și se scuture toți mușchii și oasele.

Numai așa obții ceea ce ceri vieții, aamenilor și dela Dumnezeu. Dacă pui toată ardoarea, stăruința și convingerea că ceea ce ceri e bun și-ți este necesar. Numai așa-ți cad în poală îndurările vieții.

Cei mai mulți nu știm ce cerem, sau cerem rău după scrisoarea sf. apostol Iacob.

„...Nu știm cum trebuie să ne rugăm, dar însuși Duhul mijlocește pentru noi cu suspine negrăite”, scrie sf. apostol Pavel. Noroc dar că avem pe acest Duh lămuritor al cerului care ne triază cererile.

Acest Duh o fi făcând așa cum spune sf. Ambrosie în următoarea asemănare. Oamenii-s ca și pruncii, când vreau să culeagă flori pentru cineva. Culeg tot ce găsesse în cale: flori, buruieni și plante otrăvitoare. Le fac buchet și se grăbesc să le ofere tatălui sau oaspei din casă, în credința că amestecul acela, tot ce-i în buchet e frumos și bun. Intervine însă la timp mama, care ia buchetul din mâinile fiului, alege buruienile și florile otrăvitoare, le aruncă și întocmește un alt buchet din florile alese și bine-mirositoare.

Mult ne-am mira, dacă am putea să vedem buchetul nostru de rugăciuni, care a fost admis în cer. Florile frumoase ale sentimentelor noastre le-am găsit și mai frumoase, și mai nimerit aranjate; iar lipsa de-acolo a cioturoaselor dorinți nici n'am mai băgat-o în seamă.

Când vă rugați, ascultați de pălpăirile inimii, încredințați-le Duhului, strigați-le tare, bateți tare, căci numai la bătăile stăruitoare se deschid porțile cerului.

Pr. GH. PERVA

Trăirea materială și trăirea spirituală

IV.

„Gândul duhului este viață și pace“ (Rom. 8, 6.)

Dacă admitem că depravațiunea este o stare morbidă, trebuie să concludem în mod logic, că trăirea materială a omului, este de fapt o trăire anormală, care cuprinde într'ansa microbii cari dau naștere morții. Iar dacă admitem că legea trăirii materiale este o depravațiune a legii trăirii spirituale, moartea nu înseamnă o moarte fizică, ci una spirituală.

Și de fapt moartea spirituală este aceea care exclude eternitatea. Moartea materială nu poate să excludă eternitatea, pentru că eternitatea nu este de ordin fizic.

Eternitatea este ceva ce nu poate fi îngrădit de timp și de spațiu. Ea nu are nici început și nici sfârșit. Materia are și început și sfârșit. După trup, omul se naște și moare; după suflet, el viețuiește și după moartea trupească.

Moartea spirituală nu trebuie înțeleasă, deci, ca un sfârșit, ci prin ea se pierde dreptul la fericire. Cel mort spiritualicește va avea de îndurat adevărata suferință. Cel viu spiritualicește va dobândi „liniștea și pacea“ eternă.

Ca să dobândim liniștea și pacea eternă trebuie s'o dorim și s'o vrem. Trebuie s'o judecăm și să fim convinși că putem s'o dobândim. Dar pentru aceasta ne este necesară credința, nădejdea și dragostea.

Nu o credință, sau o dragoste, sau o nădejde transpusă pe plan oarecum fizic, ci o credință, o nădejde și o dragoste pură, spirituală.

Omul poate să aibă credință și într'un lucru de ordin fizic, poate să creadă în împlinirea legilor fizice. Dar aceasta nu este credința cea adevărată.

Deasemenea, dragostea omului poate să fie și o dragoste pământească, el poate să iubească ceea ce e materie. Dar aceasta nu e dragoste.

Tot așa, omul poate să nădăjduiască o împlinire de ordin material, poate să spera o viață materială de lungă durată. Dar aceasta este numai o amăgire.

Credința adevărată, credința spirituală, este alta. Să crezi în Domnul Dumnezeu tău, Cel ce te-a creat și ți-a dat posibilitatea să aspiri la fericire, la eternitate. Să crezi în Atotputernicia Lui, în Bunătatea Lui, în Dragostea Lui, aceasta este credința adevărată.

Deasemenea, iubirea spirituală este alta. Să iubești pe Dumnezeu și să iubești pe aproapele,

să iubești binele, adevărul și să lucrezi tot ceea ce este bine și după adevăr, aceasta este iubirea cea adevărată.

Tot așa, nădejdea spirituală este alta. Să nădăjduiești ce e bine, să nădăjduiești ce e drept, să nădăjduiești ce e curat, aceasta este nădejdea cea adevărată.

Orice altceva este utopie. O nădejde, o dragoste și o credință care este altfel, nu este condusă de principiile eternității, ci de cele ale morții.

Trăirea spirituală nu este altceva decât aspirațiunea omului spre veșnicie prin credință, iubire și nădejde. Deaceia ea va dăinui. Crugul vremii va avea odată un sfârșit. Trăirea spirituală însă nu va avea sfârșit niciodată. Ea este tot una cu eternitatea, tot una cu fericirea.

Sf. Apostol Pavel scria credincioșilor din Roma: „*Om neputincios ce sunt! Cine mă va izbăvi de trupul morții acesteia?..*“ (Rom. 7, 24). Și răspunsul l-a dat așa „*legea duhului vieții în Hristos Iisus m'a izbăvit de legea păcatului și a morții*“ (Rom. 8, 2).

Iată mijlocul de a dobândi eternitatea, de a câștiga fericirea cea veșnică. Iisus Hristos este „adevărul“ etern. Iisus Hristos ne dă învățăturile prin care putem să ne transformăm trăirea în veșnicie.

El este *duhul și adevărul, viața* cea fără de început și fără de sfârșit. Umblând pe căile Lui, ne îndreptăm spre veșnicie, spre fericire, spre liniște și pace, pentru că „*dacă Hristos este în voi, trupul este mort păcatului, iar duhul este viață*“ (Rom. 8, 10).

Viața aceasta pe care ne-o dă duhul lui Hristos este viața cea adevărată: o *viață spirituală*, nebântuită de viermii poftelor, neaplecătă spre șoaptele simțurilor, ci dreaptă, luminoasă, plină de „*duh și adevăr*“, plină de înțelepciunea credinței și a iubirii, nădăjduind spre biruința adevărului etern: **Iisus Hristos**.

Diaconul M.

Simple Note

Om Nou

În fața atotputerniciei științei, omul zilelor de astăzi a tresărit o clipă. Omul ăsta, îmbătat de mirajul culmelor atinse, omul ăsta în sufletul cărui increderea în propriile-i puteri și-a înfipt rădăcini adânci, omul ăsta care a avut îndrăzneala să se creadă puternic, omul ăsta azi tremură, și se teme de lucrul mâinilor sale. Știința l-a depășit! El nu o mai poate stăpâni. Căzut sub teroare, își strânge par'că îmbrăcă-

mintea în jurul gâtului, își pleacă spre pământ capul, și cu ochii închiși, așteaptă sfârșitul; sfârșitul pe care îl simte aproape, și care totuși întârzie.

Dela o vreme, și-a ridicat din nou privirile, privirile și gândul. — Poate că nu este totul pierdut (!) Poate că îl va putea stăpâni iarăși.

— Dar cum?

Imperativul este acela, de a i se reda omului echilibrul și libertatea interioară; este acela de a i se reda stăpânirea de fapt, asupra sa și asupra lucrărilor mâinilor sale; imperativul este acela, al unui alt om!

— „Om nou!” — E strigătul în care o epocă își vedește desnădăjduirea; e porunca de care se agață nădejdea zilei de mâine. Strigăt nou. Nou și totuși vechi: L-au cunoscut străbunii; ni l-au strigat părinții, și din moment ce îl simțim crescând și în noi, însemnează că nici străbunii, nici părinții și nici noi, nu am izbutit să împlinim dezideratul unui om nou!

... Și asta, nu pentru că acest om nou ar fi peste puterile omului, ci pentru că prea puțini dintre noi, au avut curajul de a începe înnoirea, cu ei înșiși; pentru că am declinat viitorului sarcina realizării lui, fără să ne dăm seama că viitorul își are rădăcinile înfipte în prezent; fără să ne dăm seama că viitorul ne va purta blestemele.

Mult prea obișnuita reformare a instituțiilor lor, sau creerea lor, nu îndreptățește cu nimic nădejtile noastre. Instituțiile, ca de altfel și legile, sunt, ceia ce sunt oamenii prin care au viață, — și cum oamenii au rămas cei vechi, cu toată noutatea lor, sunt vechi și ele.

Drumul spre omul nou, trece pr'n fiecare dintre noi. El nu cunoaște nici echivoc, nici compromisiuri; de aceea în sufletul căruia mijeste ideea unui om mai bun, să înceapă cu el însuși!

V. G.

Despre ce să predicăm?

Duminecă în 24 Februarie 1946 să vorbim despre: EXISTENȚA SUFLETULUI.

Omul nu poate fi înțeles și definit numai prin studiul materiei. La constatarea aceasta ajungem îndată ce facem apel la științele pozitive ca să ne răspundă la întrebarea: „Ce este omul?” Materia, cu elementele și combinațiile ei fizico-chimice, nu ne poate lămuri tocmai *esențialul*, adică facultățile, funcțiunile și creațiile care constituie *specificul* ființei umane.

În om întâlnim laboratoarele cele mai ingenios construite, fabricile cele mai complicate, motoarele

cele mai perfecte, toate sub o comandă inteligentă, dar nevăzută și necunoscută, pe care omenirea a numit-o suflet. Fără să admitem existența sufletului, omul nu se poate defini.

Dacă atomii și elementele materiei ar avea simțire, inteligență, memorie și voință, o explicație ar fi posibilă. Cum însă materia este pasivă, inertă și moartă, și cum omul posedă calități și desfășură activități care nu se pot atribui materiei, în ființa lui se deschide o lume nouă, lumea spiritului nevăzut, care străbate, ordonează și însuflețește materia. Lumea aceasta până acum nu a fost descoperită și cunoscută decât prin religie. Știința încă n'a pătruns în misterul sufletului. Studiind embrionul și atomul, nu poate vedea sufletul. * Prin cercetările, observațiile și experiențele ei, știința ne duce numai până la marginile misterului. De aci încolo ne întâmpină și ne conduce religia, cu revelațiile, experiențele și învățăturile ei mântuitoare. În împărăția spiritului, religia e știință și știința religie.

Probele raționale, prin care religia creștină susține și dovedește existența sufletului în materia corpului uman, susține și pe lângă cele biblice, sunt următoarele:

1. *Conștiința de sine*. Materia nu are conștiință de sine; omul are. Materia nu știe că există; omul știe. Materia, cu atomii ei de oxigen, hidrogen, fosfor, carbon, fier, etc. nu este în stare de conștiință și nici nu poate naște conștiința. Nimeni și nimic nu poate da ceea ce nu are. Omul este *conștient* de existența lui, are simțul personalității, știe că trăește și se deosebește de restul ființelor și a lucrurilor. Fie în stare anorganică, fie în stare organică, materia este aceeaș, ca și nisipul în clădiri: element fără conștiință, fără simțire, fără inteligență, fără memorie, fără voință proprie. Omul, deși zidit din materie, este conștient de existența lui, probă evidentă că pe lângă elementele materiei, în el mai există un factor hotărîtor, o forță care însuflețește materia, *sufletul*.

2. *Permanența eului*. În fiecare ceas și în fiecare clipă, materia corpului omenesc este în continuă mișcare și în neîncetată schimbare. După câțiva ani, deși corpul este acelaș, materia din care se compune este cu totul alta. Zilnic mor, cu milioanele, celulele din noi și se înlocuiesc cu altele, și totuși

* G. G. Longinescu: „Știm atâta deocamdată, că tot ce știm de când e lumea și până azi e nimica toată față de ce e sufletul în sine și ce e taina pe care o închide în el...”

D. Theodosiu: „Faptul că știința a lăsat acest subiect pe seama religiei și a metafizicii nu este o dovadă de neexistența sufletului, ci doar o mărturisire că știința nu poate cerceta această problemă, așa cum nu poate chimia să analizeze o poezie, ori astronomia să facă botanică; fiindcă fiecare activitate omenească își are metoda ei și obiectul ei propriu, și sufletul nu e încă obiect de știință”.

Dr. Gh. Marinescu: „Chiar savanții care neagă existența sufletului și a Ființei supreme, adoră niște idoli dintr'o clasă inferioară și își fac fetiș din știință, din evoluțiune, materialism istoric, raționalism, și din alte entități, impersonale și fără vlagă. Incapabili să se entusiasmeze, neagă ceea ce nu pot să înțeleagă”.

noi rămânem aceiași care am fost, oameni cu aceeași simțire, cu aceeași inteligență, cu aceeași memorie... Substanța cenușie, pe care s'au imprimat cunoștințele adunate în copilărie din cărți și de pe buzele dascălilor, de mult e înlocuită prin celule noi și sângele prin globule noi; cu toate acestea, noi suntem tot noi: aceiași oameni cu aceleași cunoștințe, cu aceeași memorie, cu *acelaș eu* de când ne știm și ne cunoaștem. Cum se face că deși materia e divizibilă și se înțește mereu, iar omul se transformă neîncetat și încă de mai multe ori în viață, rămâne în permanență acelaș?... Răspunsul e limpede: numai cărămizile se înlocuiesc, elementele îmbătrânite ale materiei; pe când forța care le străbate și le însuflețește, rămâne neschimbată. Forța aceasta este scânteia divină care se numește *suflet*. Dacă sufletul ar fi produsul materiei și s'ar schimba cum se schimbă materia, gândirea și memoria ar fi cu neputință.

3. *Lupta dintre spirit și materie*. În ființa omului se desfășură un războiu nevăzut și neîncetat. Este lupta care se dă în conștiința noastră între bine și rău, între virtute și viciu, între lumină și întuneric, între adevăr și minciună, între suflet și carne. De unde este neliniștea conștiinței și nemulțumirea de sine? De unde lupta omului cu sine însuși? De unde conflictul, uneori tragic, între poftele trupului și chemările conștiinței? Materia în sine este indiferentă și inertă. Omul, irelevant că e religios sau nu, e un nemulțumit și un neliniștit. Îl mistue un dor lăuntric, de perfecționare, îl îmboldește un „demon“ neadormit; îl inspiră, îl judecă, îl arde ca un foc nestins și-l îndrumă neîncetat spre mai bine. Aude din adâncuri mereu acelaș cântec: excelsior,... per aspera ad astra... Din aceste adâncuri vin poruncile care ne obligă să ne rugăm, să postim, să ne căim pentru greșeli, și pentru unele crime ascunse — unii — să ne sinucidem. De unde toate acestea?... De sigur nu din materie. Numai din suflet. Sufletul este cauza luptei lăuntrice din ființa omului. Sufletul este acel alter ego, care condamnă în noi înșine și uneori distruge ceea ce se face împotriva voinței lui.

4. *Existența enigmelor*. Omul este o ființă plină de enigme. Am înșirat o serie din numărul lor când am vorbit despre deosebirile dintre om și animal, precum și atunci când am căutat să răspundem la întrebarea: ce este omul. Prin noi înșine, nu știm de unde venim, cine suntem, ce rost avem în lume și unde mergem. Nu știm ce este conștiința de sine și cum colaborează conștiința cu celulele corpului. Nu putem pătrunde în taina fecundației, ca să știm cum se zămislește viața și corpul organic. Nu cunoaștem procesele mintale; nu știm cum se naște gândirea și cum se păstrează amintirile în minte; nu pricepem cum lucrează inteligența și cum se face legătura dintre rațiune și creier. Nu putem străbate

în camera memoriei și în câmpul vast și misterios al subconștientului. Câte enigme nu se ascund în organele corpului nostru, în laboratoarele, motoarele și celulele care ajută creșterea și întrețin viața în noi!... Cine știe spune tot ce se petrece în noi, cu noi și pentru noi?... Sunt nenumărate enigme în ființa omului, care nu se pot înțelege decât prin suflet. Enigma omului nu se poate deslega fără să admitem existența sufletului, așa după cum nici enigma lumii nu se poate deslega fără să admitem existența ființei lui Dumnezeu.

5. *Munca*. Când omul se dedică muncii cu toată pasiunea și cu toată ființa lui, se uită pe sine. Cu deosebire învățații, poeții, filosofii, idealiștii de toate felurile, se cufundă atât de mult în preocupările lor desinteresate, încât își uită de corp, de mâncare, de sete, de frig, de căldură și de alte nevoi, încât se pare că nu mai trăesc în trup. De fapt, în acele momente de uitare și cufundare în gândurile și preocupările lor, ei trăesc în altă lume, în lumea ideilor și a sentimentelor pure, în lumea sufletului separat de corp.

6. *Moartea*. Chirurgii au cercetat și disecat corpul omului până în cele mai mici amănunțimi. Au explorat totul, fără să dea de urma sufletului. Munca în direcția aceasta este însă zadarnică și chiar absurdă, ca și osteneala de-a afla îngerii în stratosferă. Cine poate afla viața în moarte și sufletul în cadavru!... Dar aceasta nu înseamnă că sufletul nu există. Moartea, după cea mai bună definiție, este *despărțirea* sufletului de corp. Nicăiri nu se evidențiază mai bine existența sufletului în corp, ca în momentul morții. Omul are încă aceeaș greutate și aceeaș înfățișare, numai că lipsește factorul care însuflețește hoitul. Lipsește suflarea, spiritul dătător de viață, duhul lui Dumnezeu. Aci e taina. Și cât de departe este viața de moarte, tot atât de departe este corpul viu de corpul mort, corpul din care încă nu a sburat porumbelul vieții de corpul care nu mai este străbătut de scânteia sufletului. Viața nu este numai ardere, nici moartea numai stingere. Din acest punct de vedere nu este mare deosebire între viață și moarte, deoarece și în moarte este ardere. În corpul care se descompune lucrează tot o anumită putere de viață, dar cu totul alta decât cea care stăpânește în corp înainte de moarte. Acum stăpânesc baccilli distrugerii, viermii. Câtă deosebire însă între ce este și ce a fost!... dintr'o singură pricină: lipsește spiritul constructor, stăpânitor și conducător al omului, sufletul. Sufletul e principiul și motorul corpului. Cu moartea, materia se întoarce la starea ei chimică, inertă și anorganică. Rămâne sufletul, existența pură, liberă, spirituală și nemuritoare.

Prin urmare în ființa omului, pe lângă materia trupului, mai există un factor primordial și esențial, energia spirituală, sufletul. La concluzia aceasta ajun-

gem dacă cercetăm în om conștiința de sine, permanența eului în transformarea corpului, lupta dintre spirit și materie, existența enigmelor, pasiunea muncii și moartea. Toate aceste realități de ordin psihofizic ne conduc firesc și logic la adevărul existenței sufletului independent de corp.

7. La aceste probe, pe care ni le impune experiența, logica inimii și mintea sănătoasă, se adaugă *certitudinea credinței*, revelația și învățătura religiei. Toate religiile, și cu deosebire creștinismul, profesază credința în existența sufletului independent de corp. Toate religiile fac deosebire între suflet și corp, toate religiile dau întâietate sufletului față de corp, toate religiile dau cultul morților, cultul spiritelor cu existența dincolo de moartea corpului. Până și materialistii sunt siliți să facă deosebire între viața animalică și viața *spirituală*, care însă nu se poate înțelege și e un non-sens, fără să admitem existența sufletului.

Toate virtuțile, toate creațiile artistice și operațiile intelectuale ale omului își au izvorul și temelul în suflet. „In suflet purtăm chipul lui Dumnezeu, așa precum copilul poartă pe față chipul părinților“ (P. S. Episcop Andrei Magieru). In suflet sălășluiește înțelepciunea, bunătatea, iubirea și toate puterile cu ajutorul cărora ne ridicăm până la asemănarea cu Dumnezeu. Prin suflet se înțelege omul, cu adevărata lui valoare și menire. Sufletul este esențialul în om, pentru că sufletul întreține viața, de când „*a zidit Domnul Dumnezeu pe om din țărâna pământului și a suflat în nările lui suflare de viață, și s'a făcut Adam ființă vie*“ (Fac. 2, 7).

Cărți

Arhimandritul I. Scriban „PREDICI PENTRU POPOR“ Ed. IV, București, „Casa Școalelor“ 1944.

În ultimii ani predica scrisă a luat o dezvoltare îmbucurătoare. E o necesitate a timpurilor, dar și o râvnă de lucrare a păstorilor. Desigur că mijloacele de pastorație sunt multiple, dar și întâmpinările păcatului sunt felurite. Fie din cauza unei slăbiciuni omenești condamnable, fie dintr'o greșită înțelegere a adevărilor eterne, lumea de azi — lumea progresului și a civilizației, lumea care-și inzorzonează istoria cu învățături lumesti, numite cultură, — se sbate tot mai neputincioasă în apele iluziei, ale desfrâului — catalogat drept modernism, libertinaj etc. — fără a-și putea întemeia vreun rost temeinic, care să-i aducă satisfacții definitive și înviorătoare.

Revenirile la matca credinței se impun și probele sunt nenumărate. Pentru aceștia și pentru toți cei cari sunt fii ai lui Dumnezeu lucrează cu sârguință ucenicii lui Hristos. În diferite chipuri și necurmte prilejuri. Dintre acestea predica rămâne o metodă con-

stantă și recunoscută. Ea lămurește cuvintele și faptele Mântuitorului și îndrumă spre calea mântuirii. Dar nu toate predicile sunt rcușite țintiri la sufletul ascultătorului. Multe păcătuiesc de ușurința cu cari au fost alcătuite, de lipsa lor de legătură în justificarea gândurilor și de superficialitatea cu care au fost tratate.

Volumul Părintelui Arhim. I. Scriban, este însă o minunată excepție. De altfel faptul că a apărut în a patra ediție îl recomandă suficient cititorilor. În cele 600 pagini se află înșirate 80 predici pentru Dumineci și sărbători. Într'o argumentare logică, cu exemplificări vii, cartea aceasta constituie nu numai izvor de predică pentru preot, ci și o lectură agreabilă pentru orice laic. Scrisă într'un stil neaoș românesc, cu floricele culese din limbajul doinelor și mireasma ceasloavelor, lectura ei grăiește sufletului, stăruind în tine bucurii nemărginite. Dar ce e mai interesant, cum a remarcat un valoros recenzent al ei, este faptul că predicile Păr. Iuliu Scriban nu sunt numai obișnuite explicații ale evargheliilor respective, făcute după un șablon comod și sterp, ci mai vărtos ele răscolesc lumea păcatelor cari constituie specificul alunecărilor omenești. Prin aceasta într'adevăr ele au succes nedesmintit și duhul lor străbate până în cele mai mici cute ale inimii. Sunt predici cari mișcă și înalță, luminează și cultivă, ceartă și mângăie. Răul este arătat în toate fețele sale, iar binele străbate prin însăși rostul său de a încununa frunțile neprihănite.

Această scurtă prezentare e fără pretenții în a mărturisi totul despre volumul de mai sus. E doar o punere în fața celor cari doresc cărți bune și instructive, cu încrederea că eel care va urma pilda noastră va avea aceleași mângăieri sufletești, ca și noi, după ce vor lăsa să cadă ultima filă a cărții.

Pr. Mircea Munteanu

Informațiuni

■ **PREA SFINȚITUL PĂRINTE EPISCOP ANDREI**, în purtarea de grije ce o are față de tineret, a început să viziteze școalele secundare din Arad. Astfel în ziua de 6 Februarie a. c. P. S. Sa a vizitat Liceul Moise Nicoară, unde a fost întâmpinat de Dl Director Ascaniu Crișan, corpul profesoral și de corul elevilor, care a intonat „Întru mulți ani Stăpâne!“ Între orele 1—2 p. m. P. S. Părinte Episcop a rostit o frumoasă cuvântare în fața elevilor din cl. VIII a—b, răspunzând la întrebarea: „*Are rost studiul religiei la elevii claselor ultime de liceu?*“

În ziua de 9 Februarie a. c. P. S. Sa a vizitat Școala Normală de băieți. Aci a fost întâmpinat de Dl Director Dr. Caius Lepa, care a urat bun venit în numele corpului profesoral,

iar elevul I. Lucea din cl. VIII a rostit un scurt cuvânt în numele elevilor. Corul școlii, condus de Păr. Diacon Oct. Lipovan, a intonat mai multe cântări. După aceasta Părintele Episcop a vorbit elevilor din cl. VIII-a despre: „*Rostul învățătorului în viața satului*“, ilustrând acest rost mai ales prin frumoasele exemple luate din viața dascălilor confesionali.

La sfârșitul ambelor cuvântări s'au împărțit elevilor iconițe religioase cu autograful P. S. Părinte Episcop.

Sămânța aruncată de P. S. Părinte Episcop Andrei, din prilejul acestor înalte vizite, a brăzdat frumoase impresiuni în sufletele tineretului dela ambele școli și a deschis în acest chip calea marilor hotărâri pe cari acesta trebuie să le ia în scopul unui viitor mai bun pe seama întregului neam românesc.

■ **IN CURSUL ACESTEI LUNI** se va ține la Geneva prima întrunire a Consiliului Mondial al Bisericilor, care se va ocupa între altele și cu rolul activ pe care trebuie să-l aibă reprezentanții Bisericilor în consolidarea păcii și înfrățirea dintre popoare.

■ **SOCIETATEA DE LECTURĂ „EPISCOPUL GRIGORIE“** a studenților dela Academia Teologică din Arad a ținut ședințe intime în zilele de 1 și 7 Februarie a. c. sub prezidenția Păr. Prof. Dr. Ilarion V. Felea. În prima ședință studentul Viorel Gheorghită din anul I a dezvoltat subiectul: „*Principiile Ortodoxiei*“, iar în cea de a doua studentul Victor Dâmboiu din anul IV a vorbit despre: „*Misionarismul practic*“. Ambele lucrări au stârnit vii discuții în sânul membrilor Societății.

■ **C. PĂRINTE GHEORGHE LUPȘA DIN PĂULIȘ** a obținut de curând titlul de *Doctor în științele politico-economice* al Universității din Cluj. Îl felicităm călduros pentru acest succes.

Nr. 59/1946

Concurs

Pentru întregirea parohiei bugetară vacantă *Arad-Micălaca Veche II*, protopopiatul Arad, se publică concurs prin *alegere cu termen de 30 zile*.

VENITE:

1. Folosința sesiunii parohiale, 32 jug. cad. pământ arător.
2. Folosința casei și a grădinii parohiale.
3. Stolele legale.
4. Birul parohial în uz.
5. Salarul dela Stat.

Parohia este de clasa I-a urbană. Dela recurenți se recere să aibă cvalificațiunea prescrisă pentru parohii de clasa I-a.

Cererile de concurs, însoțite de actele necesare (diplomă de absolvire a unei școlii secundare, absolutorul teologic, diploma de capacitate preoțească și certificat de serviciu), adresate către Consiliul parohial din Arad-Micălaca Veche, se vor înainta Consiliului Eparhial ort. rom. din Arad, în termenul concursului.

Reflectanții admiși de către Consiliul Eparhial la candidare, cu prealabila încuviințare a protopopului tractului, se vor prezenta în Sf. Biserică din Arad-Micălaca Veche pentru a servi, cuvânta și cânta, făcând astfel cunoștință credincioșilor.

Preotul ales va plăti toate impozitele după beneficiul preoțesc din al său.

Din ședința Consiliului parohial al parohiei Arad-Micălaca Veche dela 30 Decembrie 1945.

Aprobat în ședința Consiliului Eparhial dela 21 Ianuarie 1946.

† ANDREI,
Episcop.

Traian Cibian,
consilier ref. eparhial

3-3

Nr. 536/1946.

Se publică concurs, cu termen de 30 de zile pentru îndeplinirea catedrei de *Istoria Bisericească* dela Academia Teologică ort. rom. din Arad, rămasă vacantă prin pensionarea profesorului I. P. C. S. Păr. Dr. Nicolae Popovici.

Candidații vor adresa cererile lor Consiliului Eparhial ort. rom. din Arad, până la data de 10 Martie 1946.

Cererile de concurs vor fi însoțite de acte, doveditoare asupra titlurilor ce posedă și un memoriu despre activitatea de până acum. Dacă au lucrări științifice publicate, vor anexa câte 3 exemplare.

Candidatul va dovedi că îndeplinește și următoarele condițiuni: 1. Este cetățean român și a satisfăcut legea recrutării, 2. este Doctor sau măcar Licențiat în Sf. Teologie, 3. este creștin ortodox și cleric, sau dacă nu este cleric, că nu are nici un impediment canonic a fi hirotonit.

Candidații se vor supune unui examen de concurs în fața unei comisiuni la termenul ce se va fixa de Consiliul Eparhial. Concursul va consta din probele prevăzute de legea învățământului universitar.

Arad, din ședința Consiliului Eparhial în secțiuni unite dela 5 Februarie 1946.

† ANDREI,
Episcop.

Traian Cibian,
consilier ref. eparhial.

2-3

Nr. 537/1946.

Se publică concurs, cu termen de 30 de zile, pentru îndeplinirea postului *al doilea de Consilier-referent la Secția Economică* a Consiliului Eparhial ort. rom. din Arad.

Postul este înglobat în grupa A. 7. bis, tip. 2) Salarul este 16.200 lei lunar plus accesoriile.

Reflectanții la acest post trebuie să îndeplinească condițiunile prevăzute în cap. 11, p. 3 din Codul Funcționarilor Publici și să aibă un serviciu bisericesc de cel puțin 5 ani împliniți.

La cerere se vor anexa următoarele documente:

1) Extras de botez; 2) diplomă de bacalaurat, 3) absolutor teologic, 4) diplomă de capacitate preotească, 5) certificat de serviciu, 6) memoriu privitor la activitatea bisericească de până acum.

Arad, din ședința Consiliului Eparhial în secțiuni unite dela 5 Februarie 1946.

† ANDREI,
Episcop. Traian Cibian,
2-3 consilier ref. eparhial.

Nr. 698—1946.

Se publică concurs din oficiu, cu termen de 15 zile pentru îndeplinirea parohiilor de clasa III vacante:

1. Sâtleani, protopopiatul Arad,
2. Trăoaș, protopopiatul Săvârșin,
3. Roșia Nouă, protopopiatul Săvârșin.
4. Strâmba, protopopiatul Hălmeagiu.

Cererile de concurs se vor înainta Consiliului eparhial ort. rom. din Arad.

Arad, la 12 Februarie 1946.

† ANDREI,
Episcop. Traian Cibian,
1-2 Cons. ref. eparhial.

Nr. 976—1946.

Se publică concurs, cu termen de 30 zile, pentru îndeplinirea postului vacant de șef de birou dela Consiliul eparhial ort. rom. din loc.

Postul este înglobat în grupa A. 9. 29. Salarul este 9400 lei lunar și accesoriile.

Reflectanții la acest post trebuie să îndeplinească condițiunile prevăzute în Cap. III. din Codul Funcționarilor Publici și să aibă în serviciu bisericesc cel puțin 5 ani împliniți.

La cerere se vor anexa următoarele documente: 1. extras de botez, 2 diplomă de bacalaureat, 3. absolutor teologic, 4. diplomă de capacitate preotească, 5. certificat de serviciu și 6 memoriu privitor la activitatea bisericească de până acum.

Arad, din ședința Consiliului Eparhial, în secțiuni unite dela 5 Februarie 1946.

† ANDREI,
Episcop. Traian Cibian,
1-3 cons. ref. eparhial,

Nr. 553—1946.

La Școala Normală ortodoxă „Dimitrie Țichindeal” din Arad sunt vacante următoarele catedre:

1. Catedra de limba română I,
2. Catedra de limba română II,
3. Catedra de istorie,
4. Catedra de matematici,
5. Catedra de științe naturale,
6. Catedra științe agricole,
7. Catedra de medicină.

Cei cari doresc să ocupe una din aceste catedre își vor înainta cererile la Episcopia ort. rom. din Arad, până la data de 15 Iulie 1946.

Solicitanții pe lângă diplomele ce le posed privitoare la specialitatea lor, vor anexa și actul de botez spre a dovedi că sunt de religia ortodoxă română.

Profesorii și măștrii numiți se vor bucura de toate drepturile personalului didactic dela școalele Statului, primind salarul din bugetul Ministerului Culturii Naționale.

Arad, la 7 Februarie 1946.

† ANDREI,
Episcop. Ic. Stavr. Caius Turicu,
cons. ref. eparhial.

Nr. 240—1946.

Se publică concurs cu termen de 30 zile pentru ocuparea postului de cântăreț bisericesc în parohia Căcir, protopopiatul Arad.

VENITE:

1. Folosința 17 jug. mici pământ arabil ce constituie sesiunea cantorală (cca 10 și jum. jug. cad.).
2. Stolele legale.
3. Salarul dela Stat pentru care parohia nu garantează.

INDATORIRI:

1. A conlucra cu preotul la toate slujbele oficioase și particulare din parohie conștiincios și punctual.
2. A instrui elevii școalei primare în răspunsurile liturgice și Apostolul, cântând cu ei regulat la Sf. Liturghie.
3. A instrui tineretul glasurile și cântări bisericești.
4. A face cor bărbătesc ori mixt.
5. A plăti din al său pe eventualul cântăreț ajutor precum și toate impozitele după beneficiul său.

Reflectanții vor dovedi că sunt diplomați a unei școale de cântăreți. Cererea de concurs împreună cu actele recerute se vor înainta Veneratului Consiliu Eparhial, iar candidatul se va prezenta în parohie spre a-și arăta destoinicia în cele cantorale spre a fi propus spre numire.

Arad, din ședința Cons. Epar. dela 31 Ianuarie 1946.

† ANDREI,
Episcop. Ic. Stavr. Caius Turicu,
1-3 consilier, ref. eparhial.